

یاران روحانی الله ابھی

با تبریک به مناسبت فرارسیدن ایام متبرکۀ صیام که به فرمودۀ حضرت بهاءالله هر ساعتی از آن به فضیلتی مخصّص است ، و با این آرزو که هریک از ما بتوانیم از برکات و مواهب لاتحصای این ایام بهره مند گردیم .
به همین مناسبت برنامه ای با عنوان (صیام دوره ای برای تفکر) تهیه گردیده است . امیدواریم بتوانیم با تأمل برهدایات الهیه بیش از پیش حلاوت این لحظات و ایام را دریابیم .
همچنین نیکوست به خاطر داشته باشیم که ایام صیام به عنوان آخرین ماه سال بدیع ، میتواند برای هریک از ما یادآور تکالیفی روحانی باشد که بردوش داریم که از آن جمله میتوان به تقدیم حقوق الله اشاره نمود .
امید آنکه عاشقانه در اجرای اوامر و احکام الهی کوشا باشیم .

جانتان خوش باد

" صوم و صلوه ما بین اعمال به مثابه شمس و قمر است در آسمان اوامر و احکام الهی، خُذُوهُمَا بِقُدْرَةٍ مِنْ عِنْدِهِ

لئالی الحکمه جلد دوم صفحه ۲۲۷

عنوان: صیام دوره ای برای تفکر

قسمت روحانی

۱- مناجات شروع

۲- لوح مبارک حضرت بهاءالله

۳- حکمت ها در آن مستور و مصلحت ها در آن مکنون

۴- ایام صیام است و از قبل به شهرالله موسوم

۵- حکمت صیام

قسمت اداری

۶- بیانات مبارکه حضرت ولی امرالله در مورد ماه صیام

۷- ادای روزه با خلوص نیت جاذب تأییدات الهی است

۸- حکایت

۹- شور و مشورت

۱۰- برنامه نونهالان و نوجوانان عزیز

قسمت اجتماعی

۱۱- انس و الفت

۱۲- مناجات خاتمه

۱- مناجات شروع

«أَيُّ رَبِّ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي بِهِ عَرَفْتَ نَفْسَكَ عِبَادَكَ وَبِرَبِّتِكَ وَاجْتَدَبْتَ أَفْنَدَهُ الْعَارِفِينَ إِلَى مَقَرِّ عَزِّ وَحَدَانِيَّتِكَ وَأَفْنَدَهُ الْمُقَرَّبِينَ إِلَى مَطْلَعِ ظُهُورِ فَرْدَانِيَّتِكَ بِأَنْ تُوفِّقَنِي عَلَى الصِّيَامِ خَالِصاً لَوْجْهِكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، ثُمَّ اجْعَلْنِي يَا إِلَهِي مِنَ الَّذِينَ تَمَسَّكُوا بِسُنَّتِكَ وَحُدُودَاتِكَ خَالِصِينَ لَوْجْهِكَ مِنْ دُونَ أَنْ يَكُونُوا نَاطِرِينَ إِلَى غَيْرِكَ، أَوْلَيْكَ كَانَتْ خَمْرُهُمْ مَا خَرَجَ مِنْ فَمِّ مَشِيَّتِكَ الْأُولَى وَرَحِيْقُهُمْ نَدَائِكَ الْأَحْلَى وَسَلْسَبِيلُهُمْ حَبْكٌ وَجَتَّتُهُمْ وَصَلَّكَ وَلِقَائِكَ لِأَنَّكَ كُنْتَ مَبْدَأَهُمْ وَمُنْتَهَاهُمْ وَغَايَةَ أَمَلِهِمْ وَرَجَائِهِمْ.»

مضمون به فارسی (ای پروردگار من، ای صاحب جلال و بخشش، تو را به اسمت که به آن خود را بر بندگانت شناساندی و دل های عارفان و قلوب مقربان را به جایگاه عز و حدانیت و مطلع ظهور فردانیت خود منجذب کردی قسم می دهم که مرا به روزه ای موفق نمایی که خالصانه و از برای رضای تو باشد. ای معبود من، مراد زمره کسانی قرار ده که بدون توجه به غیر تو و فقط برای رضای تو از شریعت و احکامت پیروی می کنند. شراب آن ها کلام مظهر امر بود و باده آن ها ندای شیرین تو، سلسبیل آن ها عشق و محبت تو بود و بهشت شان وصال و دیدار تو، چه که آغاز و پایان و نهایت آرزو و امیدشان تو بودی.)

۲- لوح مبارک حضرت بهاء الله

ای شیخ فانی معنی فنای از نفس و بقای بالله آنست که هر نفسی خود را در جنب اراده حق فانی و لاشیء محض مشاهده نماید. مثلاً اگر حق بفرماید: افعَلْ كَذَا، به تمام همت و شوق و جذب، قیام بر آن نماید نه آنکه از خود توهمی کند و آن را حق داند. در دعای صوم نازل: وَلَوْ يَخْرُجُ مِنْ فَمِّ ارَادَتِكَ مَخَاطِباً أَيَّاهُمْ يَأْتِيهِمْ صُومُوا حَبّاً لِحِمَالِي وَلَا تَعَلِّقْهُ بِالْمِيقَاتِ وَالْحُدُودِ، فَوَعَزَّتْكَ هُمْ يَصُومُونَ وَلَا يَأْكُلُونَ إِلَى أَنْ يَمُوتُوا. "این است معنی فنا. در این مقام درست تفکر نماید تا به سلسبیل حیوان که در کلمات مالک امکان جاری و ساری است، فائز شوید و شهادت دهید به این که حق لَمْ يَزَلْ مَنْزَهً از خلق بوده. اِنَّهُ لَهُو الْفَرْدُ الْبَاقِي الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ. این مقام اعظم از مقامات بوده و خواهد بود.

۳- حکمت ها در آن مستور و مصلحت ها در آن مکنون

حضرت بهاء الله میفرماید:

ایام ایام صیام است و مشرق ظهورات فضل مالک آنام. از نفسانیت می کاهد و بر روحانیت می افزاید. هوی را به هدی تبدیل می نماید و جفا را به وفا. از برای تربیت نفس، دریاق اعظم و داروی اکبر است. حکمت ها در آن مستور و مصلحت ها در آن مکنون. جَلَّ مَنْ أَمَرَ الْعِبَادَ بِهِ وَجَلَّتْ عَظَمَتُهُ مَنْ حَكَمَ بِهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ الَّذِي بِهِ ظَهَرَتْ أَوْامِرُ اللَّهِ وَانْتَشَرَتْ أَحْكَامُهُ وَنَزَلَتْ نِعْمَةُ الْعِرْفَانِ وَبَرَزَتْ ظُهُورَاتُ الطَّافَةِ وَعَلَى آلِهِ وَاصْحَابِهِ الَّذِينَ نَوَّرَ اللَّهُ بِهِمْ آفَاقَ بِلَادِهِ وَظَهَرَتْ سَطَوَاتِهِ بَيْنَ عِبَادِهِ.

حدیقه عرفان، ص ۱۲۶

۴- ایام صیام است و از قبل به شهر الله موسوم

حضرت بهاء الله میفرماید:

«طوبی از برای اصحابی که مُترصد اجرای اوامر الله بوده و هستند، صائمند به آمرش، آکلند به اذنش، قائمند بر خدمتش و ناطقند به ثنائش، مُتنفسند به حبش، طوبی از برای عشاق که از آفاق و بحر و بر گذشتند و به ذروه علیا و غایت قُصوی، فائز گشتند. طوبی از برای حزبی که احزاب عالم ایشان را از اصغاء حقیقت سدره مُنتهی محروم نساخت، نعیم از برای نفوسی که به تراب سجن مزینند... طوبی از برای نفوسی که در راه دوست یکتا حمل بلایا نمودند، ایشانند جبال فضل حق جلّ جلاله... صد هزار طوبی از برای نفوسی که مُترصد آمرند و زحمت صوم را لوجه الله حمل نموده اند، به قلیل قناعت کرده اند و از کثیر در سیل خبیر گذشته اند. یا محمد علیک بهائی و عنایتی، ایام صیام است و از قبل به شهر الله موسوم. از حق می طلبیم نفوس آن مقام را مؤید فرماید به آن چه در کتاب از قلم اعلی نازل شده.»

لثالی الحکمه جلد اول صفحات ۱۸۶-۱۸۵

۵- حکمت صیام

حضرت عبدالبهاء میفرمایند:

"... حکمت الهیه در صیام بسیار است از جمله چون در این ایام مطلع شمس حقیقت به وحی الهی به نزول آیات و تنظیم شریعت الله و ترتیب تعالیم پردازد، به جهت کثرت اشتغال و شدت انجذاب، حالت و وقت اکل و شرب نماند. چنانچه حضرت موسی وقتی که به کوه طور رفت و در آنجا به تأسیس شریعت الله مشغول بود چهل روز صائم بود به جهت تذکر و تنبه ملت اسرائیلیان، صیام فرض کردند و همچنین حضرت مسیح در بدایت تأسیس شریعت روحانیه و تنظیم تعلیمات و ترتیب وصایا چهل روز از مقتضیات جسمانیه و اشتغال به خوردن و نوشیدن فُتور حاصل نمودند در بدایت حواریون و مسیحیون روزه میگرفتند بعد جامع رؤسای مسیحین صیام را به پرهیز تبدیل نمودند و همچنین قرآن در رمضان نازل شد، لهذا صیام فرض گردید و همچنین حضرت اعلی در بدایت ظهور از شدت تأثیر نزول آیات ایامی میگذشت که به چای اختصار میشد همچنین جمال مبارک در ایامی که به تأسیس تعالیم الهی پرداختند و در ایامی که متصلاً آیات نازل میشد از شدت تأثیر آیات و هیجان قلب، تناول طعام نمی فرمودند مگر اقلّ قلیل. مقصد اینست که به جهت متابعت مظاهر الهیه و تنبه و تذکر حالت ایشان، بر عموم ملت ایامی چند تأسی و اقتدا فرض گشت. مسیحیون نیز چنانکه مرقوم گشت در بدایت روزه تام میگرفتند. زیرا هر نفس صادقی چون محبوبی داشته باشد در هر حالتی که محبوب او باشد آرزوی آن حالت را میکند اگر محبوبش در حالت حُزن باشد آرزوی حُزن میکند. اگر در حالت سرور باشد آرزوی سرور میکند. اگر در حالت راحت باشد، آرزوی راحت کند. اگر در زحمت باشد آرزوی زحمت کند حال چون در این ایام حضرت اعلی اکثر ایام روزه داشتند و جمال مبارک از غذا و شراب باز ماندند یعنی قلیل میل میفرمودند و بعضی روزها هیچ میل نمی فرمودند، بر احباء نیز لازم شد که متابعت کنند چنانکه در زیارت میفرماید "و اتبعوا ما أمروا به حباً لنفسک" این یک حکمت از حکمتهای صیام است. حکمت ثانی اینست که صیام سبب تذکر انسان است. قلب رقت یابد، روحانیت انسان زیاد شود و سبب این میشود که انسان فکرش حصر در ذکر الهی میشود از این تذکر و تنبه لابد ترقیات معنوی از برای او حاصل شود. حکمت ثالث آنکه صیام بر دو قسم است جسمانی و روحانی. صیام جسمانی کف نفس از مأكولات و مشروبات است که انسان از مشتهیات جسمانی پرهیز کند اما صیام معنوی روحانی است که انسان خود را از شهوات نفسانی و غفلت و اخلاق حیوانیه و شیطانیه منع نماید پس صیام جسمانی، رمزی است از آن صیام روحانی. یعنی ای پروردگار همچنانکه از مشتهیات جسمانیه و اشتغال به طعام و شراب باز ماندم دل و جانم را از محبت غیر خویش پاک و مقدس کن و نفسم را از شهوات هواییه و اخلاق شیطانیه محفوظ و مصون بدار..

مائده آسمانی، ج ۹، صص ۲۳-۲۶

۶-بیانات مبارکه حضرت ولی امرالله در مورد ماه صیام

ایام صیام... اساساً دوره‌ای است برای تفکر و دعا و تجدید قوای روحانی، دوره‌ای که شخص مؤمن باید بکوشد تا صفای باطن، که لازمه حیات معنوی است، در او حاصل شود و نیروهای روحانی را که در ذاتش نهفته است قوت و طراوت بخشد. بنابراین حقیقت و مقصد صیام اصولاً امری است روحانی. صوم رمزی است از کفّ نفس و تذکاری است برای اجتناب از هواهای نفسانی و شهوانی. (ترجمه)

توضیحات کتاب اقدس، صفحه ۱۲۱

اما راجع به سؤال آنجناب درباره روزه، مسافران از روزه معافند؛ اما در صورت تمایل مختارند که در حین سفر نیز صائم شوند. شما نه فقط در خلال ساعاتی که داخل قطار یا اتومبیل و یا هر نوع وسیله نقلیه دیگری هستید، بلکه در تمامی طول سفر، از روزه معاف می باشید. اگر کسی در طول ساعات صیام، از روی فراموشی چیزی میل کند، این امر سبب ابطال صوم او نخواهد شد؛ زیرا این وضعی است که به طور اتفاقی پیش آمده است. حد هرّم، هفتاد سالگی است؛ اما در صورتی که فردی بعد از حد هرّم، مایل به صوم بوده، برای آن بنیه کافی داشته باشد، آزاد است که چنین کند. در صورتی که نفسی در خلال ایام صیام بیمار شود و قادر به صوم نباشد، اما قبل از اتمام این دوره بهبودی حاصل کند، میتواند مجدداً صائم شود و تا پایان ادامه دهد. البته همانطور که مطلعید صوم فقط در ماهی که برای این منظور مقرر شده امکان پذیر است.

انوار هدایت شماره ۷۸۰

۷- ادای روزه با خلوص نیت جاذب تأییدات الهی است

بیت العدل اعظم میفرمایند:

ماه مبارک صیام که هر ساعتی از آن به فرمودهٔ قلم اعلیٰ به فضیلتی مخصّص است فرا رسیده و دل‌باختگان جمال جانان در سراسر جهان آماده‌اند تا از قوای مکنونهٔ روحانیّهٔ این ایّام بهرهٔ وافر برند و روح و جان را نشئه‌ای تازه بخشند. ادای روزه با خلوص نیت جاذب تأییدات الهی و موجب تذکّر و تنبّه و صفای قلب است. حضرت عبدالبهاء می‌فرمایند "خوشا به حال نفوسی که در ماه صیام روزه گرفتند و به کمال اتّحاد و اتّفاق پرداختند از شبهاست رستند و به استقامت و ثبوت بر عهد پیوستند." هیکل مبارک "صیام جسمانی" را "رمزی از صیام روحانی" یعنی "کفّ نفس از جمیع شهوات نفسانی و تخلّق به اخلاق روحانی و انجذاب به نفعات رحمانی" توصیف می‌فرمایند. پس در این ایّام مکرم به آستان مقدّس جمال قدم تصرّع و تبّتل کنید و دعا و مناجات نمایید. باشد که به برکات فداکاری و استقامت سازندهٔ شما تأییدات و توفیقات جدیدی نصیب جامعهٔ اسم اعظم در مهد امرالله گردد. برادران و خواهران روحانی شما در سراسر عالم نیز در این ایّام پربرکت صیام با شما همدل و همرازند و دست نیاز به درگاه حضرت بی‌نیاز بلند کرده فراغت و آسایش شما و دیگر شهروندان رنج‌دیدهٔ آن مرز و بوم و هم‌چنین ترقّی و سربلندی آن کشور مقدّس را از آستانش رجا می‌نمایند. این جمع نیز همواره به یاد آن فارسان میدان وفا و عاشقان جمال کبریا و سایر مردم شریف ایران به درگاهش ملتجی و الطافش را ملتمسیم.

۱۱ اسفند ۱۳۹۰

۱۲- مناجات خاتمه

ای خدای من همین‌گونه که از مشتیهات جسمانی منقطع و از اکل و شرب مبرا میباشم، به همین صورت فؤاد و حیاتم را از هر چیزی سواى محبت مقدّس نما و روحم را از هوای نفسانی و خصائص حیوانی صیانت کن تا روح به نفعات طیبه ات انس گیرد و از هر چیز جز ذکر ت فارغ شود.

نجم باختر مجلد ۴ شماره ۱۸۰ ص ۳۰۵

۸- حکایت

در یکی از ادعیه صیام این عبارت مذکور، "... و لو یخرجُ من فم ارادتک مخاطباً ایاهم یا قوم صوموا حباً لجمال و لاتعلقه بالمیقات و الحدود، فَوَعَزَّتْکَ هُم یصومونَ و لایأکلونَ إلی أن یموتون..." (اگر از لسان تو خطاب به آنها [اهل بهاء] صادر شود که برای حبّ من روزه بگیرید و مدت آن را تعیین نکنی، قسم به عزّت تو که روزه بگیرند و هیچ نخورند تا بمیرند."

بعضی را گمان می رود که این بیان به داستان جناب عبدالرحیم بشرویی مربوط می شود. و آن از این قرار است که:

زمانی که جناب اسم الله الأصدق در ایام کُهلوت اجازه تشرّف یافت و قرار شد شخصی از احباء او را همراهی کند، قرعه فال به اسم جناب عبدالرحیم بشرویی افتاد. آن دو به ارض اقدس رفتند و چهار ماه در حضور حضرت بهاء الله بودند. چون اوقات زیارت او با ماه صیام بهائی هم زمان افتاد، در پایان غروب یکی از روزها، جمال مبارک از او پرسیدند، "آقا عبدالرحیم، صائمی؟" در جواب عرض کرد، "بله قربان." فرمودند، "مرحبا، اغصان هم صائمند." و بعد دستور افطار و صرف چای صادر شد. لذّت این افطاری چنان در مذاق جان آقا عبدالرحیم مؤثر افتاد که در این اندیشه شد که از سحرگاه فردا، روزه داری خود را تا آنجا ادامه دهد که باز هم از جانب حضرت بهاء الله به افطار خوانده شود. روزه بدون افطار او دو شبانه روز ادامه یافت. غروب روز سوم، جمال قدم او را طلبیدند؛ دستور چای و افطار دادند و خطاب به او تأکید فرمودند، "عبدالرحیم، دیگر روزه نگیری، صائم نشوی، ملتفت شدی؟ روزه نگیری." و او را مرخص فرمودند.

تاریخ بشرویه، دکتر فیروز براقی، ص ۳۵۹

۹- شور و مشورت

ماه مبارک صیام که هر ساعتی از آن به فرموده قلم اعلی به فضیلتی مخصّص است فرا رسیده و دل باختگان جمال جانان در سراسر جهان آماده اند تا از قوای مکنونه روحانیّه این ایام بهره وافر برند و روح و جان را نشئه ای تازه بخشند.

به نظر شما چگونه میتوانیم از قوای مکنونه روحانیه ایام صیام بهره وافر بریم؟